

K ORGANIZÁCIÍ SPOJENIA V OPERAČNEJ MANÉVROUJÚCEJ SKUPINE

Dôležitú úlohu pri všestrannom zabezpečení operačnej manévrujúcej skupiny (OMS) zohráva zabezpečenie spoľahlivého spojenia. V článku Vojenskej myslí čis. 1/1981 podplukovníka Ing. Lokajčíka „Spojení v operační manévrující skupině“ bolo ukázané na hlavné problémy organizácie spojenia v skupine. Cieľom článku je na základe takticko-operačných podkladov rozpracovať niektoré problémy organizácie spojenia v operačnej manévrujúcej skupine. Preto, že tieto podklady boli dostatočne vysvetlené v uvedenom čísle Vojenskej myslí, obmedzím sa len na niektoré otázky systému velenia.

Kľúčové postavenie pre úspešnú činnosť OMS má systém velenia. Zabezpečenie pevného, pružného a nepretržitého velenia OMS bude vyžadovať veľké úsilie veliteľa a štábu. Zo spôsobu vedenia bojovej činnosti skupiny vyplýva, že miesta velenia budú pracovať prevažne za pohybu alebo s krátkymi zastávkami. Je pravdepodobné, že veliteľ OMS bude pre priame riadenie bojovej činnosti využívať vzdušné miesto velenia.

Pokiaľ OMS je tvorená z organického zväzku alebo zväzu, potom veliteľ a štáb skupiny je tvorený organickým veliteľom a štábom zväzku (zväzu). Veľmi často sa stane najmä u frontu, že OMS bude tvorená z niekoľkých zväzkov, ktoré nie sú v zostave armády druhého sledu. V takom prípade sa musí určiť veliteľ a vytvorí štáb OMS. Tento štáb sa musí vybaviť štábnymi pracoviskami a potrebnou spojovacou technikou.

Príprava, zasadenie a riadenie bojovej činnosti OMS bude vyžadovať zvýšené úsilie štábu armády (frontu).

Úlohy a požiadavky kladené na spojenie

Okrem všeobecne platných úloh a požiadaviek kladených na spojenie, vystupujú do popredia úlohy z hľadiska funkcie spojenia v systéme velenia.

Prvú skupinu úloh bude tvoriť **veliteľské spojenie**, do ktorého treba počítať:

— zabezpečenie spojenia veliteľov a štábu armády (frontu) s veliteľom a štábom OMS,

- zabezpečenie spojenia náčelníkom druhov vojsk, špeciálnych druhov vojsk a služieb armády (frontu) s OMS,
- zabezpečenie spojenia skupiny (strediska) bojového velenia letectva, ktoré je začlenené do štábu skupiny s letectvom frontu,
- spojenie veliteľa a štábu OMS s podriadenými veliteľmi útvarov (zväzkov) alebo vševojskovými prvkami bojovej (operačnej) zostavy,
- spojenie štábu skupiny s prieskumom,
- spojenie náčelníka raketového vojska a delostrelectva OMS s podriadenými útvarmi (zväzkami),
- spojenie náčelníka protivzdušnej obrany s podriadenými útvarmi,
- spojenie náčelníkov špeciálnych druhov vojsk s podriadenými útvarmi (prvkami bojovej alebo operačnej zostavy).

Druhá skupina je tvorená úlohami, ktoré sú kladené na **súčinnostné spojenie**. Tu treba počítať so zabezpečením súčinnosti:

- s leteckým prieskumom,
- so vzdušným výsadbom,
- s vojskami v dotyku,
- so zálohami armády (frontu),
- medzi útvarmi (zväzkami) a prvkami bojovej (operačnej) zostavy OMS.

Tretia skupina úloh bude vychádzať z potrieb **varovania vojsk** pred nepriateľským letectvom, radiačným, chemickým a biologickým zamorením.

Do štvrtjej skupiny úloh treba počítať **zabezpečenie spojenia**:

- tyla armády (frontu) s tylom OMS,
- tyla OMS s tyľami podriadených útvarov (zväzkov),
- tyla OMS s tylovými útvarmi a zariadeniami,
- orgánom technického zabezpečenia OMS.

Na zabezpečenie splnenia týchto úloh budujeme u OMS spojovaciu sústavu. Jednotlivé prvky spojovacej sústavy sú podľa zloženia skupiny prepojené priamymi spojmami alebo kombinovaným spôsobom. Na prepojenie sa používajú všetky druhy spojovacích prostriedkov.

Rádiové spojenie u OMS je hlavným druhom spojenia. V niektorých dôležitých situáciách je jediným prostriedkom, ktorý zabezpečuje velenie. Je pochopteľné, že použitie rádiového spojenia bude vždy závislé od konkrétnej činnosti OMS.

Pri zaujatí priestoru sústredenia OMS bude spravidla prísny zákaz používania rádiového spojenia. Rádiové stanice na jednotlivých spojoch budú trvať na príjme.

Po čas presunu OMS z priestoru sústredenia do východiskového priestoru a na čiaru zasadenia, môže byť úplny zákaz alebo povolená obmedzená prevádzka na niektorých určených spojoch. Rozsah použitia rádiového spojenia za presunu bude závislé od organizácie poriadkovej služby.

Keď poriadkovú službu organizuje štáb, ktorý vysiela OMS, potom tento štáb musí zabezpečiť aj spojenie poriadkovej služby, ktoré využíva tiež skupina vstupom do tejto siete. V niektorých prípadoch bude poriadkovú službu organizovať priamo OMS. V takom prípade musí byť určené miesto velenia, z ktorého

rého sa bude riadiť presun. Z tohto miesta velenia musí byť zabezpečené spojenie s nadriadeným veliteľom a štábom, poriadkovou službou a kontrolnými orgánmi. Do rádiových sietí poriadkovej služby môžu vstupovať útvary (zväzky) OMS.

Po zasadení OMS do bojovej činnosti sa spravidla používa rádiové spojenie bez obmedzenia. Najzložitejším problémom pri zabezpečovaní rádiového spojenia bude zabezpečenie spojenia s nadriadeným veliteľom a štábom po celý čas bojovej činnosti skupiny.

S ohľadom na dôležitosť činnosti OMS je výhodné organizovať samostatný rádiový smer s utajenou prevádzkou na krátkovlnných staniciach stredného výkonu (R-140). Tento rádiový smer by mal byť zdvojený rádiovými stanicami veľmi krátkovlnnými stredného výkonu (R-137). Aktivovanie tohto spoja by sa malo uskutočniť v prípade rušenia alebo pri vzdušných jadrových výbuchoch, najmä keď skupina pôsobí na väčšiu vzdialenosť.

V prípade, že nadriadený veliteľ alebo veliteľ skupiny bude riadiť bojovú činnosť zo vzdušného miesta velenia, treba aktivovať rádiový smer na veľmi krátkovlnných staniciach (R-111).

Keď je OMS tvorená vojskami prvého sledu, potom treba štábu tvorenej skupiny určiť čas od kedy bude plniť úlohy skupiny a spôsob zabezpečenia spojenia s nadriadeným veliteľom a štábom. V prípade, že OMS bude tvorená vojskami prvého a druhého sledu, bude potrebné určiť veliteľa a štáb skupiny, čas kedy sa vojská druhého sledu spoja s vojskami prvého sledu, ako i čas a spôsob spojenia s nadriadeným veliteľom a štábom. Pri tvorení skupiny z druhého sledu organickým zväzkom (zväzom) treba určiť čas, kedy bude vyvedený na samostatný rádiový smer. Najzložitejšia situácia vznikne, keď OMS bude tvorená u frontu z divízií, ktoré sú v zálohe frontu. Okrem určenia veliteľa skupiny a vytvorenia štábu musí byť tento štáb vybavený aj príslušnou spojovacou technikou.

Týmto vzniká celý rad organizačných problémov pri zladení štábu ako i s naplánovaním rádiového spojenia a jeho realizáciou. Dôležitú úlohu tu bude zohrávať časové zladenie celej činnosti pri zabezpečovaní spojenia.

Podľa počtu rádiových staníc stredného (veľkého) výkonu môže sa organizovať rádiotelegrafický smer štábu armády (frontu) so štábom skupiny. V prípade, že bude nedostatok rádiových staníc, potom bude štáb skupiny začlenený do rádiovkej siete štábu armády (frontu) s možnosťou vyvedenia štábu skupiny na smer.

Tento rádiový spoj štábu zohráva dôležitú úlohu. Okrem riadenia činnosti štábu používa sa ho i na odborné riadenie náčelníkov druhov vojsk a špeciálnych druhov vojsk.

V čase zasadzovania OMS do boja musí byť zabezpečené súčinnostné spojenie štábu skupiny so vševojskovými zväzkami (zväzmi) v dotyku, raketovým vojskom a delostrelectvom armády (frontu), so vzdušným výsadbom pokiaľ je vysadený, s vojskom protivzdušnej obrany armády (frontu), s letectvom, ktoré bude pôsobiť v prospech skupiny, s prieskumným letectvom a ostatnými prvkami bojovej (operačnej) zostavy armády (frontu), ktoré môže pôsobiť v prospech skupiny.

Súčinnostné spojenie OMS s vojskami v dotyku, raketovým vojskom a delostrelectvom a ostatnými prvkami bojovej (operačnej) zostavy sa uskutočňuje v rádiovkej sieti súčinnosti armády (frontu).

Spojenie veliteľa OMS s letectvom, ktoré pôsobí v prospech skupiny, sa uskutočňuje prostriedkami letectva frontu skupinou (strediskom) bojového velenia letectva, ktorá je začlenená do štábu OMS.

Pri použití vzdušného výsadku je dôležité zabezpečiť s ním spoľahlivé súčinnostné spojenie. Zabezpečenie súčinnosti s výsadkom v období preletu sa uskutočňuje prostredníctvom letectva. Súčinnostné spojenie s výsadkom po vysadení sa zabezpečuje aktivovaním rádiovkej siete súčinnosti s výsadkom. Do rádiovkej siete súčinnosti s výsadkom vstúpi vzdušný výsadok, útvary (zväzky), ktoré majú úlohu spojiť sa s výsadkom a štáb OMS. Pre spoľahlivé zabezpečenie súčinnosti sa musí určiť čiara nadviazania spojenia so vzdušným výsadkom, ktorá by sa mala voliť s ohľadom na dosah použitých rádiových staníc. Okrem toho sa určujú čiary vzajomného rozpoznania, zastavenia paľby, stretnutia a miesto stretnutia veliteľov. Na mieste stretnutia veliteľov sa okrem iného musí upresniť ďalší spôsob zabezpečenia spojenia.

Podľa počtov rádiových staníc môže byť organizovaná rádiová sieť náčelníka raketového vojska a delostrelectva armády (frontu), s náčelníkmi raketového vojska a delostrelectva zväzkov (zväzov) a OMS. Najčastejšie sa toto spojenie bude uskutočňovať na rádiovom spoji štábu armády (frontu). V prípade, že veliteľ armády (frontu) bude veliť z predsunutého miesta velenia alebo zo vzdušného miesta velenia, musí sa zabezpečiť spojenie náčelníka raketového vojska a delostrelectva z týchto miest velenia.

Na zabezpečenie zladenia činnosti protivzdušnej obrany armády (frontu) s protivzdušnou obranou OMS, začleňuje sa rádiová stanica náčelníka protivzdušnej obrany skupiny do rádiovkej siete náčelníka vojska protivzdušnej obrany armády (frontu).

Na riadenie tylového, technického a zdravotníckeho zabezpečenia organizuje sa rádiová sieť tyla armády (frontu), do ktorej sa začleňuje aj rádiová stanica tyla OMS.

Rádiové spojenie veliteľa OMS s veliteľmi podriadených útvarov (zväzkov) sa spravidla organizuje v krátkovlnnej a veľmi krátkovlnnej rádiovkej sieti. V prípade, že sa vyčleňuje silné čelné, bočné a zadné zaistenie, je výhodné organizovať samostatnú rádiovú sieť na riadenie činnosti prvkov zaistenia.

Rádiové spojenie OMS s ostatnými prvkami bojovej (operačnej) zostavy bude v podstate rovnaké ako pri vedení bojovej činnosti v iných podmienkach. Pri realizácii rádiového spojenia sa bude musieť venovať pozornosť umiestneniu rádiových staníc s ohľadom na skutočnosť, že činnosť skupiny môže prebiehať na veľkej rozlohe. Preto v prípade používania pohyblivých retranslačných medzistaníc by sa tieto stanice mali zriaďovať v takých priestoroch, ktoré sú chránené vlastnými vojskami.

V každom prípade musí spojovací náčelník (náčelník spojovacieho vojska) OMS ovplyvniť voľbu miest velenia ako i ich premiestňovanie s ohľadom na zabezpečenie rádiového spojenia.

Rádioreléové, troposférické, linkové a poľné poštovné spojenie sú základnými druhmi spojenia a podľa činnosti OMS môžu zohrávať dôležitú úlohu. Preto na použitie jednotlivých druhov spojenia u OMS treba pristupovať diferencovane.

Použitie **rádioreléového** spojenia s nadriadeným veliteľom a štábom má dve fázy. Prvú fázu používania rádioreléového spojenia treba vidieť v období organizovania OMS až do jej zasadenia. V tomto období sa bude v plnej miere využívať rádioreléové spojenie v priestore sústredenia, počas presunu, vo východiskovom priestore a na čiare zasadenia.

Keď u armády bude skupina tvorená tankovou divíziou, tak sa pripojí vlastnými prostriedkami na určený pomocný spojovací uzol. Takto organizované rádioreléové spojenie sa môže zabezpečovať až na čiaru zasadenia. OMS frontu sa pripojuje vlastnými prostriedkami na oporný spojovací uzol frontu. Pri preniknutí skupiny do hĺbky nepriateľskej obrany môže sa rádioreléové spojenie s nadriadeným používať, pokiaľ to dovoľia terénne podmienky. Zabezpečovať rádioreléové spojenie cez retranslačné stanice na území nepriateľa nezaručuje požadovanú spoľahlivosť.

Rádioreléové spojenie medzi miestami velenia a podriadenými útvarmi sa spravidla bude organizovať v prvej i druhej fáze bojovej činnosti skupiny, ktoré spoje a kedy sa budú realizovať bude závisieť od konkrétnej situácie. Ak tempo bojovej činnosti bude veľké a velenie sa bude uskutočňovať z krátkych zastávok, rádioreléové spojenie sa nemusí organizovať so všetkými podriadenými útvarmi.

V každom prípade treba stanoviť spôsob vzájomnej informácie o priestoroch rozmiestnenia miest velenia, ktoré sú potrebné pre včasné zriadenie spojenia.

U frontovej OMS sa organizuje rádioreléové spojenie medzi miestami velenia v priestore sústredenia skupiny. S podriadenými sa zabezpečuje cez pomocné spojovacie uzly alebo priamo zo spojovacích uzlov miest velenia. Spôsob organizácie rádioreléového spojenia bude závislý od terénnych podmienok a času, ktorý bude k dispozícii.

V priebehu bojovej činnosti, to je preniknutí do hĺbky nepriateľskej obrany, bude sa organizovať rádioreléové spojenie medzi miestami velenia skupiny. Spojenie s podriadenými zväzkami a útvarmi môžeme organizovať priamo z niektorého spojovacieho uzla miest velenia alebo cez pomocný spojovací uzol. Zriaďovanie pomocných spojovacích uzlov bude veľmi ťažké. Bude treba voliť také priestory, ktoré by zodpovedali podmienkam zabezpečenia spojenia, ale na druhej strane aby boli chránené vlastnými vojskami.

S ohľadom na veľkosť priestoru, na ktorom môže frontová OSM pôsobiť, bude treba zriaďovať pomocné spojovacie uzly v priestoroch, ktoré nebudú mať zabezpečenú ochranu vlastnými vojskami. Potom je potrebné, aby takéto problémy riešil náčelník spojovacieho vojska s náčelníkom štábu skupiny.

Pri organizácii rádioreléového spojenia v priebehu bojovej činnosti bude treba venovať mimoriadnu pozornosť rozmiestneniu miest velenia. Pretože pomocné spojovacie uzly budú ľahko zraniteľné, bude treba ovplyvniť voľbu miest velenia skupiny, ale i podriadených zväzkov a útvarov tak, aby bolo možné uskutočňovať spojenie systémom priamych spojov, to je organizovať priame spojenie medzi miestami velenia.

V niektorých prípadoch môže sa realizovať rádioreléové spojenie medzi miestami velenia podriadených zväzkov. Potom treba, aby podriadené zväzky boli posilnené rádioreléovými prostriedkami OMS frontu. Prepojenie niektorých miest velenia podriadených zväzkov a útvarov nahradí určitým spôsobom pomocné spojovacie uzly.

Môžu vzniknúť námietky alebo názory či je vôbec rentabilné uvažovať o organizácii rádioreléového spojenia u OMS v priebehu bojovej činnosti. Zo skúsenosti zriaďovania rádioreléových spojov vyplýva, že čas ich zriaďovania plne zodpovedá lehotám, aby veliteľ a štáb mohli tieto spoje plne ekonomicky využiť. Je samozrejmé, že to bude vždy závisieť od tempa bojovej činnosti, terénnych podmienok a predovšetkým od vhodného systému riadenia spojenia u OMS.

Po zasadení OMS a jej prenikaní do hĺbky dochádza prakticky k odpojeniu spojovacej sústavy skupiny od spojovacej sústavy (frontu). Prepojenie spojovacích sústav je zabezpečené len rádiovým spojením, ktoré v podstate končí na mieste velenia pri veliteľovi alebo v niektorej prevádzkárni.

Tento nedostatok prepojenia spojovacích sústav len jedným druhom spojenia je možné odstrániť zriadením troposférického spojenia. **Troposférické** spojenie zabezpečí kvalitné prenosové kanály medzi miestami velenia armády (frontu) a miestami velenia skupiny. Pre toto spojenie sa javí najvýhodnejšie troposférická stanica R-412, ktorá má krátku dobu zriadenia, umožňuje vytvoriť 6 prenosových kanálov a dosah stanice je 200 km.

Pri organizovaní troposférického spojenia budú vznikať problémy predovšetkým pri voľbe stanovišťa stanice. Nie vždy bude možné rozvinúť túto stanicu priamo alebo v blízkosti miesta velenia. Bude to ovplyvňovať priestor, ktorý by vyhovoval potrebám spojenia a bezpečnostne aj pásma v smere vysielania.

Linkové spojenie u OMS nie je možné úplne vylúčiť ako nepoužiteľné. V plnej miere sa bude používať v priestore sústreďenia, vo východiskovom priestore, na čiare zasadenie, ako i v niektorých situáciách v priebehu bojovej činnosti v tyle nepriateľa. Použitie linkového spojenia bude musieť spojovací náčelník (náčelník spojovacieho vojska) zhodnotiť vzhľadom na bojovú činnosť skupiny a úlohy, ktoré má skupina splniť.

Linkové spojenie s nadriadeným z priestorov pred zasadením ako i na čiare zasadenia zabezpečuje armáda alebo front, ktorý skupinu organizuje. Spojenie s podriadenými útvarmi (zväzkami) podľa vzdialenosti a času, ktorý je k dispozícii, zabezpečuje štáb skupiny. Zabezpečenie spojenia pridelených útvarov (zväzkov) druhov vojsk so štábom OMS je povinnosťou útvaru (zväzku) druhu vojska. K útvarom špeciálnych druhov vojsk, ktoré sú pridelené skupine, zabezpečuje spojenie štáb OMS.

Poľné poštové spojenie sa v plnej miere bude využívať v priestore sústreďenia, vo vyčkávacom priestore, za presunu, na čiare zasadenia ako aj v priebehu bojovej činnosti. Spôsob organizácie poľného poštového spojenia bude závisieť od počtu a druhov pohyblivých spojovacích prostriedkov. Najčastejšie poľné poštové spojenie sa bude organizovať kombinovaným spôsobom. Znamená to, že k niektorým útvarom a zväzkom bude organizované po smere a k niektorým okružným spôsobom.

Poľné poštové spojenie sa bude predovšetkým používať na doručovanie služobných zásielok, súkromých zásielok a tlačie.

Na spojenie s nadriadeným sa budú používať lietadlá a vrtuľníky nadriadeneho. V prípade, že skupina bude mať k dispozícii vrtuľníky, potom môže byť organizované poľné poštové spojenie s nadriadeným aj prostriedkami skupiny.

Zo skúseností operačných cvičení je známe, že OMS armády (frontu) môže byť tvorená vojskami spojeneckých armád. V takých prípadoch sa najlepšie osvedčil spôsob zabezpečenia spojenia vyslaním styčných skupín so spojovacími prostriedkami. Styčná skupina je spravidla tvorená zástupcami jednotlivých druhov vojsk štábu armády (frontu) a OMS, ktorá je tvorená vojskami spojeneckých armád. Styčné skupiny sú začlenené do štábu armády (frontu) a do štábu OMS. Styčná skupina armády (frontu) ako i styčná skupina od OMS musí byť vybavená takými spojovacími prostriedkami, ktoré sú schopné zabezpečiť spojenie medzi oboma štábmi do celej hĺbky činnosti OMS.

OMS ako dočasný prvok operačnej zostavy armády (frontu) sa rozhodujúcim spôsobom účastní na úspechu útočnej operácie.

Zabezpečenie spoľahlivého spojenia s OMS ako i u skupiny je prvým predpokladom zabezpečenia nepretržitého velenia. Najzložitejšia situácia pri zabezpečovaní spojenia je medzi armádou (frontom) a OMS.

Pri organizácii jednotlivých druhov spojenia u OMS nie je možné automaticky zavrhnúť, že ten alebo onen druh spojenia je nepoužiteľný. Treba si uvedomiť, že bojová činnosť skupiny bude veľmi rozmanitá. Znamená to, že v niektorých prípadoch bude výhodné použiť daný druh spojenia. Ako a čo sa bude používať bude rozhodovať spojovací náčelník (náčelník spojovacieho vojska). V každom prípade musí sa opustiť od akejkoľvek šablonovitosti a pristupovať k riešeniu situácie po jej dokonalom zhodnotení a tvorivým spôsobom riešiť vzniknuté problémy pri zabezpečovaní spoľahlivého spojenia.